

Broj: 09-128/25-6115/1

CRNA GORA
Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i
demografije

Podgorica, 1. oktobar 2025. godine

SEKTORSKA ANALIZA
za utvrđivanje predloga prioritarnih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava
za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija
iz Budžeta Crne Gore u 2026. godini

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama, i predstavlja osnov za utvrđivanje prioritarnih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekućoj za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstava nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioritne za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioritarna.

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO

1.1. Navešti u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☐ razvoj civilnog društva i volontiranja	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivrede i ruralni razvoj
☐ zaštita lica s invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ održivi razvoj
☒ društvena briga o djeci i mladima	☐ Nauka	☐ zaštita potrošača
☐ pomoć starijim licima	☐ Umjetnost	☐ rodna ravnopravnost
☐ zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava	☐ Kultura	☐ borba protiv korupcije i organizovanog kriminala
☐ vladavina prava	☐ tehnička kultura	☐ borba protiv bolesti zavisnosti
☐ druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (navesti koje):		

2.

2.1. PRIORITETNI PROBLEMI I POTREBE KOJE TREBA RJEŠITI U 2025. GODINI FINANSIRANJEM PROJEKATA I PROGRAMA NVO

Opis problema obrazložiti koristeći konkretne mjerljive pokazatelje trenutnog stanja i željenog stanja odnosno rješenja, navodeći izvor u kojem su takvi podaci dostupni. Pokazatelji mogu biti informacije iz uporednih analiza, izveštaja, rezultata istraživanja, studija, i drugi dostupni statistički podaci.

Opis problema:

Proces starenja stanovništva u Crnoj Gori donosi niz društvenih, ekonomskih i zdravstvenih izazova. Prema dostupnim podacima, udio starije populacije u ukupnom stanovništvu kontinuirano raste, što stavlja dodatni pritisak na sistem socijalne i zdravstvene zaštite. Crna Gora spada u evropske zemlje s visokim indeksom starenja. Prema statističkim podacima MONSTA-a: Od ukupnog broja stanovnika (623 633) 316 826 ili 50,80% čine osobe ženskog pola a 306 807 ili 49,20% su osobe muškog pola. Žene u prosjeku imaju 40,90a muškarci 38,52 godine. Prosječna starost stanovništva Crne Gore je 39,73 godina. Posmatrajuci po opštinama, stanovništvo Plužina je u prosjeku najstarije sa 47,32 godine, a Rožaja najmlađe sa prosjekom 35,83 godina. Posmatrajuci prema starosnim grupama stanovništvo sa 65 i više godina ima 16,84%.¹

Starije osobe u Crnoj Gori zasluzuju dostojanstven život, a to zahtijeva stvaranje adekvatnih uslova koji bi unaprijedili kvalitet života ove populacije i omogućili aktivno starenje. Podrška i zaštita starije populacije ne bazira se samo na oblasti socijalne zaštite već i na druge oblasti državnog sistema, a sve kompleksnijih promjena u starosti, izražajna je i potreba za uvođenjem integrisanih socijalnih usluga, kako bi se na što kvalitetniji način odgovorilo na potrebe ovih korisnika.

Starenje kao proces je neophodno sagledati kao aktivno, produktivno, zdravo i pozitivno. Pristupima starenju i starosti se promovisu potencijali starijih i podršku se da vode kvalitetan život, kao i da doprinose društvu u mjeri svojih mogućnosti i potreba.

Stariji se suočavaju sa brojnim problemima koji se ogledaju u materijalnoj nesigurnosti, nedovoljnoj dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga, kao i u osjećaju društvene izolacije. Ključni nedostaci za starije u Crnoj gori su nedostatak ili nedovoljna razvijenost integrisanih socijalnih usluga, njihova nedovoljna zastupljenost kao i nedovoljno razvijen pristup za podršku starijima.

Zaštita starijih lica u Crnoj Gori i njihova prava su obuhvaćena Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti.² Pored prava na materijalna davanja, Zakon prepoznaje i usluge, konkretno, usluge za podršku za život u zajednici, savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge, usluge smještaja, neodložne intervencije i druge usluge.

¹

Uprava za statistiku MONSTAT, Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godini, dostupno na: www.monstat.org/-/cg/popis/files

² Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Vlada Crne Gore, „Službeni list Crne Gore“, br.027/13 od 11. 06. 2013, 001/15 od 15. 01. 20215, od 29. 07. 2015, 047/15 od 18. 08. 2015, 056/16 od 20. 10. 2016, 001/17 od 19. 01. 2017, 031/17 od 12. 05. 2017, 042/17 od 30. 06. 2017, 050/17 od 31. 07. 2017, 059/21 od 14. 06. 2021, 145/21 od 31. 12. 2021, 145721 od 31. 12. 2021, 003/23 od 10. 01. 2023.

U okviru sveobuhvatne brige o građanima Crne Gore, država kao članica Ujedinjenih Nacija i Savjeta Evrope³, ima obavezu da sprovodi i u praksi implementira normative i standarde utvrđene u brojnim međunarodnim dokumentima. Vlada Crne Gore usvojila je razvojni pristup starenju populacije kroz uvođenje pitanja starijih ljudi u nacionalne i internacionalne razvojne politike i politike u svim sektorima, međugeneracijski životni pristup koji ističe pravičnost i društveno uključivanje grupe starijih građana u svim oblastima života, i socijalnu integraciju starijih građana radi održavanja i unapređivanja njihovog kvaliteta života. Osnovni pravac djelovanja je izgradnja institucija i mehanizama socijalne integracije koji svim građanima Crne Gore omogućava da u društvu u skladu s konceptom socijalne kohezije. Pristup starijim i starijim licima u Crnoj Gori u skladu je sa suštinskim načelima socijalne kohezije i drugim preporukama navedenih dokumenata. Socijalna zaštita starijih lica usmjerena je na omogućavanje starijim osobama da ostanu aktivni članovi društva na poštovanje privatnosti i obezbjeđivanje učešća u uslovima života starijih lica u instituciji socijalne zaštite. Da bi socijalna zaštita uspješno odgovorila potrebama starijih korisnika u skladu s ratifikovanim međunarodnim dokumentima i konceptom socijalne kohezije neophodno je postojanje harmoničnih nacionalnih propisa koji čine osnov njene primjene.⁴

U izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2023. godinu⁵, detaljno su razmotrene oblasti socijalne zaštite, uključujući i položaj starijih osoba. Iako izvještaj ne sadrži poseban odjeljak posvećen starijim licima nekoliko ključnih tačaka se direktno odnosi na ovu populaciju. U odjeljku Socijalna zaštita i prava starijih osoba, Evropska komisija je naglasila da Crna Gora ne definiše starosnu dob kao kriterijum za pristup socijalnim uslugama. Sve usluge su dostupne svim građanima, bez obzira na starosnu dob, što je pozitivan korak prema inkluzivnom pristupu socijalnoj zaštiti. U izvještaju se navodi da u oblasti nejednakosti u oblasti zdravstva, ranjive grupe, a naročito starija lica koja žive u udaljenim ruralnim područjima se suočavaju s poteškoćama usluga i dalje su razlog za brigu kada su u pitanju osoba s invaliditetom, što uključuje i stariju populaciju. Izveštaj takođe navodi na nije bilo napredka u procesu deinstitucionalizacije i prelaska na usluge koje se pružaju na nivou porodice i zajednice.

Rezultati ankete **“Razumijevanje kompleksnosti i raznolikosti potreba starijih osoba u našim zajednicama” NVO Crnogorska Iskra iz 2024. godine⁶**, pokazali su da 45% ispitanika starijih od 65 godina, izražava potrebu za medicinskom njegom, 70% negovatelja izjavilo je da su medicinska njega i zdravstvena podrška ključne potrebe starijih osoba, dok 55% pružaoца usluga prepoznaje medicinsku njegu kao prioritetnu potrebu starijih osoba. Zatim, 30% starijih od 65 godina, izrazilo je potrebu za socijalnom podrškom, 80% negovatelja smatra da je socijalna podrška važna za starije osobe, dok 65% osoba koje pruža usluge prepoznaje potrebu za socijalnom podrškom kod starijih osoba. Pored toga, 25% starijih od 65 godina izjavilo je da imaju

³ Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, dostupno na: <https://www.ohchr.org/sites/files/documents/translations/cnr.pdf>, i Načela ujedinjenih naroda za starije ljude, dostupno na: <http://nasedobame/biblioteka/vodic/za-starije>

⁴ <https://www.gov.me/clanak/briga-o-starijima>

⁵ Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2023. godinu, objavljen 8. novembra 2023. godine, dostupno na: <https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-Montenegro-report.pdf>

⁶ NVO Crnogorska Iskra, Rezultati ankete “Razumijevanje kompleksnosti i raznolikosti potreba starijih osoba u našim zajednicama”, 2024, dostupno na: https://iskra.org.me/images/Biblioteka/PDF/Anketa_Razumijevanje_kompleksnosti_i_raznolikosti_potreba_starijih_osoba_u_nasim_zajednicama.pdf

poteškoća u pristupu javnim uslugama i transport, 60% negovatelja ističe važnost pristupa javnim uslugama i transportu za starije osobe, 50% osoblja smatra da je pristup javnim uslugama i transportu važan faktor u zadovoljavanju potreba starijih osoba. Takođe, 35% starijih od 65 godina, izrazio je interesovanje za aktivno učešće u zajednici, 55% negovatelja podržava ideju o aktivnom učešću starijih osoba u zajednici, dok 70% osoblja koje pruža usluge prepoznaje važnost aktivnog učešća starijih osoba u zajednici.

Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period 2025-2028. godine⁷ Ova Strategija predviđa mjere koje se odnose i na starije osobe, posebno u djelovima socijalnih rizika, podrške u zajednici, kvaliteta usluga i institucionalnim kapacitetima. Strateški ciljevi koji se odnose na starije: Poboljšanje dostupnosti i kvaliteta usluga socijalne zaštite, unapređenje materijalnih davanja, razvoj normativnog i institucionalnog okvira i prevencija i pomoć-dodaci, može pomoći starijim osobama koje imaju male penzije, slabe prihode ili su bez drugih izvora prihoda; uvođenje/širenje usluga u lokalnim sredinama; licenciranje i kvalitet pružalaca usluga; jačanje kapaciteta centara za socijalni rad i supervizija; prevencija institucionalizacije i međusektorska saradnja zdravstvenih i socijalnih službi.

Strategija deinstitucionalizacije za period 2025-2028. godine⁹ **sa Akcionim planom za 2025. godinu** je donijeta prvi put u Crnoj Gori a osnovni zakon koji je podloga ovoj strategiji je Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, koji propisuje principe prevencije institucionalizacije i dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju. Ova strategija je iznijedрила ciljeve:

- Prevencija institucionalizacije - spriječiti da osobe moraju boraviti u institucijama kada postoje alternativne usluge u zajednici;
- Deinstitucionalizacija postojećih korisnika/ca – omogućiti onima koji su u institucijama da mogu preći na život u porodicama/zajednici ako to odgovara njihovim potrebama i mogućnostima;
- Transformacija pružalaca usluga – institucije socijalne zaštite treba prilagoditi novim oblicima pružanja usluga, da se poveća focus na usluge zajednice, savjetodavne, terapijske i socijalno-edukativne usluge i
- Razvoj usluga podrške u zajednici tako da život u porodici ili lokalnoj zajednici bude moguć i kvalitetan, čak i za one koji bi bili inače institucionalizovani.

Konkretna mjera i usluge iz Akcionog plana su: pružanje podrške boravku korisnika/korisnica u porodici ili neposrednom okruženju umjesto institucija, usluge dnevnog boravka u zajednici, usluge pomoći u kući, stanovanje uz podršku, savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge i podrška socijalnoj inkluziji.

⁷ Vlada Crne Gore, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite 2025-2028, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/2024/strategije/>

⁸ Akcioni plan za sprovođenje Strategije sistema socijalne i dječje zaštite 2025-2028, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/2024/>

⁹ Vlada Crne Gore, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Strategija deinstitucionalizacije za period 2025-2028. godine, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/2024/strategije/>

Potrebe korisnika pokazuju da odrasla i starija lica imaju sve veću potrebu za uslugom pomoć u kući, posebno u ruralnim područjima koja može da se obezbjeđuje u zajednicama u kojima žive, od različitih pružalaca usluga. Ustanove koje se bave smještanjem odraslih i starijih lica nijesu ono što bi zadovoljilo potrebe svih starijih lica. Za mnoge pripadnike ove populacije je prihvatljivije da ostanu u svom domaćinstvu i u svom okruženju uz nečiju podršku ili pomoć, jer im na taj način život postaje funkcionalniji. U vezi s naprijed navedenim od ključnog značaja je unapređenje usluga za starija lica koje sprovode licencirani pružaoci usluga.

Podaci (analize, studije, statistički izvještaji, itd.) koji pojašnjavaju navedeni problemi	Izvor(i) podataka,
1. Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godine 2. Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti 3. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima 4. Izvještaj Vlade Crne Gore, „Briga o starijima“, članak 5. Commission staff working document, Montenegro 2023 Report, 2023, Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2023. godinu 6. Rezultati ankete "Razumijevanje kompleksnosti i raznolikosti potreba starijih osoba u našim zajednicama", 2024.	1. Uprava za statistiku Crne Gore, MONSTAT, www.monstat.org/cg/popis/files 2. Vlada Crne Gore, „Službeni list Crne Gore“, br.027/13 od 11. 06. 2013, 001/15 od 15. 01. 20215, od 29. 07. 2015, 047/15 od 18. 08. 2015, 056/16 od 20. 10. 2016, 001/17 od 19. 01. 2017, 031/17 od 12. 05. 2017, 042/17 od 30. 06. 2017, 050/17 od 31. 07. 2017, 059/21 od 14. 06. 2021, 145/21 od 31. 12. 2021, 145721 od 31. 12. 2021, 003/23 od 10. 01. 2023. 3. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, dostupno na: https://www.ohchr.org/sites/filesdocuments/translations/cnr.pdf, i Načela ujedinjenih naroda za starije ljude, dostupno na: http://nasedoba.me/biblioteka/vodic/za-starije 4. https://www.gov.me/clanak/briga-o-starijima 5. Evropska Komisija, dostupno na: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/montenegro-report-2023_en 6. NVO Crnogorska Iskra Berane, dostupno na: Rezultati ankete ppx (iskra.org.me)

7. Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period 2025-2028, sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2025. godinu	7. Vlada Crne Gore, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, dostupno na: https://www.gov.me/dokumenta/5a3953b9-2d5f-43ab-b79e-c97454441c49
8. Strategija deinstitutionalizacije za period 2025-2028. godine	8. Vlada Crne Gore, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, dostupno na: https://www.gov.me/dokumenta/2024/strategije/
9. „Mapiranje postojećih i nedostatak usluga podrške za život u zajednici na lokalnom i nacionalnom nivou“	9. Zavod za socijalnu i dječju zaštitu Crne Gore, jun 2024. godine, dostupno na: zsdzcg.me/biblioteka/pdf
10. „Analiza licenciranih pružaoaca usluga za 2024. godinu“	10. Zavod za socijalnu i dječju zaštitu Crne Gore, decemba 2024. godine, dostupno na: zsdzcg.me/biblioteka/pdf

a. Navesti ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi s identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
1. Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period od 2025-2028, dostupno na: https://www.gov.me/dokumenta/5a3953b9-2d5f-43ab-b79e-c97454441c49	1. POSEBNI CILJ 1: Unaprijediti socijalnu odgovornost i integrativni pristup koji omogućava podsticanje socijalne inkluzije, povećanje kvaliteta života i korišćenje kapaciteta starijih za samostalan život. <i>Mjera 1. Podsticati usluge u zajednici koje omogućavaju starijim da ostanu u svojim domovima, izbjegavajući prelazak u institucionalnu negu.</i> <i>Mjera 1.5. Razvijati volonterizam</i> POSEBNI CILJ 2: Unaprijediti usluge socijalne zaštite starijih.

2. Integrirani program UN za Crnu Goru 2017-2021 - Okvir razvojne pomoći UN za Crnu Goru, Podgorica, 2016, dostupno na: <u>Integrirani program Ujedinjenih nacija za Crnu Goru 2017 - 2021 0.pdf (un.org)</u> 3. Izvještaj Evropske Komisije o napretku Crne Gore za 2023. godinu, dostupno na: <u>https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/montenegro-report-2023_en</u> 4. Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, dostupno na: <u>https://www.gov.me/en/documents/67dc487e-097d-41d2-8fd5-7827a19a1f5a</u> 5. Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti 6. Strategija deinstitucionalizacije za period 2025-2028. godine	<i>Mjera 2.2. Podsticati razvoj inovativnih usluga za starije.</i> <i>Mjera 2.4. Integriranje socijalno-zdravstvenih usluga za starije.</i> POSEBNI CILJ 3: Unaprijediti sistem kvaliteta usluga za starije. <i>Mjera 3.3. Obezbeđivati kontinuirane obuke</i> 2. 2.3 Socijalna inkluzija 3. Cilj 4.1. Unapređenje stanja ljudskih resursa i jačanje socijalne inkluzije; 4.1.3. Obezbeđivanje inkluzivnog i kvalitetnog obrazovanja i promovisanje mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve; 4.2.5. Stimulisanje zapošljivosti i socijalne inkluzije. 4. Član IV. Usluge socijalne i dječje zaštite; Član 60 Vrste usluga, Član 62 Podrška za život u zajednici, Član 63 Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge 5. Razvoj usluga podrške za život u zajednici, unapređenje Sistema materijalnih davanja, obezbeđivanje kvaliteta pružaoca usluga socijalne zaštite. 6. Posebne mjere: cilj 1.2. usluge dostupne u lokalnim zajednicama, koje mogu dogovoriti specifičnim potrebama starijih, posebno onih sa smanjenom pokretljivošću; licenciranje i profesionalni standard pružaoca usluga- norme i kvalitet nadzor kako bi se garantovala adekvatna zaštita i pomoć starijim osobama; Cilj 3. Razvoj i dostupnost usluga podrške u zajednici koje uključuju usluge savjetovanja, terapijske i socijalno-edukativne, koje će olakšati život starijima u najmanje restriktivnom okruženju.
---	--

b. Obrazložiti na koji način nevladine organizacije mogu doprinijeti rješavanju problema identifikovanih pod tačkom 2.1., koje aktivnosti su prihvatljive za postizanje željenog rezultata, kako se planira praćenje i vrednovanje doprinosa rješavanju pomenutih problema. Navesti konkretne mjerljive pokazatelje/indikatore za praćenje doprinosa nevladinih organizacija rješavanju identifikovanih problema i izvore verifikacije učinjenog.

Opis načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema	Konkretni mjerljivi pokazatelji doprinosa nevladinih organizacija	Izvor(i) podataka
Licenciranje novih NVO koje će pružati usluge dnevnog boravka i pomoći u kući (naročito u ruralnim područjima, na sjeveru Crne Gore) koje su neophodne za adekvatan i samostalan život i koje će doprinijeti povećanju društvene inkluzije starije populacije.	5 nove licence nevladinih organizacija za pružanje usluga dnevnog boravka i pomoći u kući u 2026. godini,	Kvartalni izvještaji projekata/programa nevladinih organizacija koji se dostavljaju Ministarstvu socijalnog staranja, brige o porodici i demografije o svim aktivnostima u toku realizacije projekata, kao i njihova narativna i finansijska dokumentacija,
Već licencirane NVO da pružaju usluge pomoći u kući (naročito u ruralnim područjima) koje su neophodne za adekvatan i samostalan život starije populacije.	- Pružene usluge dnevnog boravka za najmanje 300 korisnika u 2026. godini, - Pružene usluge pomoći u kući za najmanje 200 korisnika/ca u 2026. godini, - Najmanje 30% korisnika osobe s psihosocijalnim invaliditetom, - Najmanje 50% korisnika iz ruralnih područja;	Neposredna komunikacija sa predstavnicima nevladinih organizacija radi boljeg uvida i kvalitetnijeg izvještavanja o svim aktivnostima i rezultatima projekata/programa,
Pružanje inovativnih usluga za starija lica za koje nije potrebno posjedovanje licence, a koje mogu doprinijeti uvođenju kvalitetnih i raznovrsnijih usluga iz oblasti socijalne zaštite, što dalje doprinosi razvoju mreže usluga u zajednici koje podržavaju kvalitetan život starijih lica u njihovom prirodnom okruženju i smanjiju rizik od smještaja starijih u ustanove.	- Najmanje 2 nove inovativne usluge osmišljene u skladu s potrebama starije populacije; - Najmanje 200 korisnika koristilo inovativne usluge;	Terenski monitoring nevladinih organizacija koje realizuju projekte/programme u oblastima od javnog interesa iz nadležnosti Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije
Organizovanje raznih treninga, edukacija i obuka zaposlenima koji rade u sistemu socijalne zaštite	Najmanje 70 zaposlenih u CSR i drugim ustanovama SDZ pošlo na obuku u 2026. godini;	Prisustvo predstavnika Ministarstva različitim javnim događajima i radionicama koji spadaju u projektne aktivnosti nosilaca projekata,

starijih lica i zaposlenima kod pružaoca usluga ovoj populaciji s ciljem njihovog kvalitetnijeg života. Organizovanje edukativno-kreativnih radionica za starija lica. Izrada novih programa obuke za stručne radnike i saradnike u vezi s temama koje se odnose na stariju populaciju. Sprovođenje rekreativno-okupacione aktivnosti za stariju populaciju s ciljem njihovog međusobnog povezivanja, kao i veće fizičke i mentalne kondicije. Sprovesti relevantna istraživanja u skladu s priznatom metodologijom o potrebama starije populacije u Crnoj Gori, kao jednu od projetnih aktivnosti.	• Održano najmanje 15 edukativno-kreativnih radionica za starija lica. • Izrađen najmanje 1 novi akreditovan program obuke; • Održano najmanje 7 rekreativno-okupacionih aktivnosti. • Sporevedeno najmanje 2 istraživanja.	• Medijske i druge promocije projetnih aktivnosti koje pružaju širu sliku za evaluaciju projekata. Sve aktivnosti koje podrazumijevaju monitoring i evaluaciju projekata služe kao baza za buduće definisanje prioriteta i problema, željenog stanja, kako bi se podržali i finansirali projekti/programi nevladinih organizacija koje imaju kapacitete da se bave ovom izuzetno složenom i osjetljivom oblasti, a na taj način budžetska sredstva raspodijelila na kvalitetan i odgovoran način.
--	--	--

2. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

- a. Naveći ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2025. godini doprinijeti projekti i programi nevladinih organizacija.

Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija u 2025. godini	Način na koji će javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva (ukratko opisati)
Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period od 2025-2028	Nevladine organizacije realizaciji ovog cilja mogu doprinijeti obezbjeđivanjem kvalitetnih usluga iz oblasti socijalne zaštite za starija lica

POSEBNI CILJ 1: Unaprijediti socijalnu odgovornost i integrativni pristup koji omogućava podsticanje socijalne inkluzije, povećanje kvaliteta života i korišćenje kapaciteta starijih za samostalan život.

u što većem broju opština, naročito u ruralnim područjima na sjeveru Crne Gore. Takođe, dopinjeće i uključivanjem što većeg broja volontera.

Strategija deinstitutionalizacije za period 2025-2028

POSEBNI CILJ 2: Unaprijediti usluge socijalne zaštite starijih.

Doprinos se ogleda u razvoju inovativnih usluga za starije kako bi se unaprijedio kompletan sistem socijalne i dječje zaštite i kako bi se doprinijelo podršci starima za život u njihovom porodičnom okruženju, te se smanjio rizik od smještaja u ustanove. Pored toga, doprinos se može ogledati i u integrisanju socijalno-zdravstvenih usluga za starije.

POSEBNI CILJ 3: Unaprijediti sistem kvaliteta usluga za starije.

Realizovanjem kontinuiranih obuka kako za populaciju starijih lica, tako i za stručne radnike i saradnike iz oblasti socijalne i dječje zaštite doprinosi se ostvarivanju strateškog cilja.

3. JAVNI KONKURSI ZA FINANSIRANJE PROJEKATA I PROGRAMA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

- a. Naveći javne konkurse koji se predlažu za objavljivanje u 2026. godini u cilju doprinosa ostvarenju strateških ciljeva iz sektorske nadležnosti (iz tačke 3.1.), uz prijedlog potrebnih iznosa. Ukoliko postoji mogućnost preklapanja s javnim konkursima iz nacionalnih, sredstava EU ili drugih vanjskih fondova iz nadležnosti neke druge institucije, navesti s kojim organom je potrebno koordinirati oblasti finansiranja.

Naziv javnog konkursa	Iznos	Drugi donatori s kojima je potrebno koordinirati oblasti finansiranja
"Dostojanstveno doba-snažno društvo"	300.000 eura	

- b. Naveći ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se finansirati putem javnog konkursa. Ukratko navesti glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u 2025. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe

Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, pored ostalih, posebno štiti odrasla i stara lica s invaliditetom, kao i lica kojima je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Glavni korisnici projekata, tj. direktna ciljna grupa, koja će se finansirati putem javnog konkursa su starija lica, starija lica s invaliditetom i/ili starija lica kojima je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite, u gradskom, posebno prigradskom i seoskom području, s akcentom na sjeverni dio Crne Gore.

Indirektne ciljne grupe su porodice starijih osoba, ustanove socijalne i dječje zaštite, lokalne zajednice, kao i društvo u cjelini.

Očekivani broj direktnih korisnika koji će biti obuhvaćeni projektima nevladinih organizacija **je najmanje 500, a indirektnih najmanje 100.**

Uslugu dnevnog boravka obezbijediti za najmanje 300 starijih lica, starijih lica s invaliditetom i/ili starija lica kojima je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Uslugu pomoći u kući obezbijediti za najmanje 300 starijih lica, starijih lica s invaliditetom i/ili starija lica kojima je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Kako je i navedeno, pomenute grupe korisnika putem projekata mogu dobiti uslugu **dnevnog boravka ili pomoći u kući**, bez obzira na razlog zbog kojeg izabrana starija lica trebaju ove vrste usluga. Planira se odobravanje projekata koji će uticati na poboljšanje kvaliteta pružanja usluga starijoj populaciji, naročito u seoskim samoškim domaćinstvima.

Usluga **"dnevni boravak"** za starija lica osmišljena je u cilju prevladavanja njihovih ključnih problema, a to su samoća, socijalna izolovanost, materijalna deprivacija, zdravstveni problem, itd. Prednost ovakve pomoći starijem licu, u odnosu na smještaj u domu je u tome da ostaje u krugu porodice i u poznatoj sredini - susjedstvu. Usluga dnevnog boravka obuhvata sledeće aktivnosti: podršku u izgradnji i održavanju pozitivnih odnosa s okruženjem, organizovanje radno-okupacionih aktivnosti, razvijanje metoda rada koji ohrabruju učestvovanje korisnika u aktivnostima u zajednici, organizovanje slobodnog vremena u skladu s potrebama i interesovanjima korisnika, organizovanje prigodnih kulturno-zabavnih sadržaja u okviru dnevnog boravka, podrška socijalnoj inkluziji, razvoj vještina za prepoznavanje i rješavanje problema, razvoj komunikacionih vještina i razvoj vještina i znanja potrebnih za život u zajednici. Korisnicima se obezbjeđuje najmanje jedan obrok dnevno, sredstva za održavanje lične higijene i pomoć pri održavanju lične higijene, oblačenju i svlačenju. Aktivnosti koje puža ova usluga pokazale su se svrsishodnim i korisnim kroz dosadašnji rad o čemu govori zadovoljstvo korisnika, njihova zainteresovanost za kontinuirano korišćenje usluge, kao i broj novozainteresovanih korisnika. U kontekstu ove sektorske analize, korisnici usluge dnevnog boravka mogu biti odraslo i starije lice, odraslo i starije lice s invaliditetom, kao i odraslo i starije lice kojem je usljed posebnih okolnosti i socijalnog

rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite. Potrebno je da se ova usluga za starija lica odži i unaprijedi u svim postojećim segmentima kako bi korisnici bili sigurni da na nju mogu da računaju u svakom trenutku, budući da im veoma znači u svakodnevnom životu.

Usluga **"pomoć u kući"** za stare obuhvata nabavku hrane, pomoć pri pripremi obroka i hranjenju, pomoć pri kretanju, pomoć pri održavanju lične higijene i higijene prostora, pomoć pri grijanju prostora, pomoć pri nabavi štampe i knjiga i plaćanju računa za električnu energiju, telefon, komunalije i sl, posredovanje u obezbjeđivanju različitih vrsta usluga za održavanje stana i uređaja za domaćinstvo, nabavku lijekova i odvođenje na ljekarske preglede i starije lica kojom je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite. Ova usluga omogućava korisnicima da život nastave u svojoj porodici, u redovnom kućnom okruženju.

c. Naveći očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladinim organizacijama na osnovu javnog konkursa

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
"Dostojanstveno doba-snažno društvo"	16

d. Naveći najviši i najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

Naziv javnog konkursa: "Dostojanstveno doba-snažno društvo"	
Najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 15.000 EURA	Najviši iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 25.000 EURA

NAPOMENA: stavom 4 člana 32ž Zakona o NVO, definisano je: **"Ukupan iznos sredstava koja se na osnovu javnog konkursa mogu dodijeliti nevladinoj organizaciji za finansiranje projekta, odnosno programa, ne može preći 20% od ukupno opredijeljenih sredstava koja se raspodjeljuju na osnovu tog konkursa."**

4. KONSULTACIJE SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

- a. Navesti na koji način je u skladu s važećim propisima obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovalе u konsultacijama
Javnim pozivom je ostavljena mogućnost dostavljanja inicijativa, sugestija i komentara na adresu Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodiци i demografije, kao i elektronskim putem.	Od 15. Do 30. Septembra 2025. godine	Nije bilo dostavljenih komentara i sugestija.

5. KAPACITETI ZA SPROVOĐENJE JAVNOG KONKURSA

- a. Navesti broj službenika/ca i spoljnih saradnika koji će biti zaduženi za sprovođenje javnog konkursa i praćenje realizacije finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija (uključujući najmanje jednu terensku posjetu, prilikom koje će se provjeravati izvršavanje ugovornih obaveza, namjensko trošenje sredstava, te postizanje rezultata planiranih javnim konkursom i odobrenim projektom/programom).

Naziv javnog konkursa	Broj službenika/ca zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija	Imena službenika/ca zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programam nevladinih organizacija
" Dostojanstveno doba-snažno društvo "	3	Mirela Murić Kaluderović Radmila Stjepović Marina Medojević

Ovjera ministra:

Damir Gutić

Ime i prezime

Potpis

Obradila: Mirela Murić Kaluderović
Pozicija: Samostalna savjetnica Direkcije za saradnju s nevladinim organizacijama i monitoring projekata
e-mail: mirela.muric@mssd.gov.me